

"İLHAM ƏLİYEV bizə cənnəti qaytardı"

Yolumuz Şərqi Zəngəzura, Böyük Qayıdışın rəmzi, işğaldan azad olunmuş ərazilərdə aparılan quruculuq və abadlıq işlərinin simvolu hesab ediləcək Qədr möhtəşəm görünən Laçındır...

Müzəffər Azərbaycan Ordusunun gücü, Azərbaycan Prezidentinin uğurlu siyasəti və dömr iradəsi sayəsində düşmən əsarətindən xilas edilən Laçının azadlığa qovuşduğu gün illərlə yurd həsrəti çəkib, doğma yurdlarına qayıdan insanların sevincini bölməyin, xoşbəxtliyini görməyin bir ayrı gözəlliyi var...

1992-ci ilin mayında ermənilər qırıcı toyarələrlə aramsız bombardman etdikləri Laçını işğal etmək üçün ilk növbədə Zabuxa əl qoydular. Ağır döyüş texnikalarını, tanklarını, toplarını, ölümsüzlük döşəli "qrad" qurğularını Laçının giriş qapısı - Qarabağın açarı olan Zabuxa cəmləyib Laçını atəşə tutdular. Laçının işğal olunması bütövlükdə Qarabağın taleyini həll etdi...

Bu gün isə ölümsüzlük gülü yağışı altında doğma yurdlarından canlarını götürüb çıxan laçınlıların hər gün doğma torpaqlarına qayıdışı xəbərini alır...

Ulularımız birinə xeyir-dua verəndə "birin min olsun" deyiblər. Aqillərimiz "Torpağı qorumasın, əkib-becərməyə döyməz, becərməyəcəksənsə, qorumağa döyməz" söyləyiblər...

Müstəqilliyimizin ilk dövründə düşmən və onun havadarlarından nə torpağımızı qoruya bildik, nə də əkib-becərməyə imkan verdilər...

Qarabağın giriş qapısı, təbii istehkamlarla zəngin, coğrafi cəhətdən olduca strateji əhəmiyyət kəsb edən Laçın Azərbaycanın müstəqilliyini istəməyən xarici dövlətlərin siyasi maraqlarının, hakimiyyət uğrunda mübarizə aparən demokratiya dəlləllərinin ambisiyalarının qurbanı oldu...

O dəhşətli günlərdə ölmədən xilas ola bilən zabuxlulara Allah da bərkətini əsirgəmədi. Zabuxluların "biri min oldu". Uşaqların Zabuxu tərk edən indi böyük bir ailə ilə dönür Zabuxa... Ailəsi, övladı olanlar daha da ürüyüb artırlar. Nəvə-nəticə sahibi olublar...

Bu gün sevinclə, fərəhlə el evinə qayıdır...

Bu həsrətli ömrü nə az, nə çox - düz 31 il 3 ay 10 gün çəkdi...

Dünyəni Allahla çatmayıb imdad edən zabuxlular ağızları "şükür" dolu kəlmələrlə qayıdırlar yurdlarına... "Allahım, ölmədik bu günü də görükcük", "Bundan sonra ölsəm, dərdsiz ölürəm", "Şükürlər olsun, bu günü də görükcük" deyir zabuxlular...

Dillərindən "Yaşa, var ol, Prezidentim!", "Göydə Allah, yerdə Prezidentimiz biza bu xoşbəxtliyi yaşadır", "Allah şahidlərimizə rəhmət, qazilərimize ömür, əsgərlərimizə cansağlığı versin" duaları əskik olmur zabuxluların.

Ermənistanın Gorus rayonunun Dığ kəndi ilə Zabuxu sərhəd zolağı, Laçın şəhəri ilə 10 kilometrlik bir məsafə ayırır. Düşmən işğaldan sonra kənddə azərbaycanlılara məxsus nə vardısı, hamısını dağıdıb məhv etmiş, daha sonra dünyanın müxtəlif yerlərində yaşayan erməniləri qanunsuz olaraq strateji əhəmiyyətli Zabux kəndində məskunlaşdırmışdılar. Üç tərəfli Bəyanatın şərtlərinə uyğun olaraq, Zabuxda qanunsuz məskunlaşan ermənilər 2022-ci ilin avqustunda kəndi tərk etdilər.

Günün ikinci yarısında Laçına çatıb Azərbaycan Respublikası Prezidentinin



Qədim elin yeni sakinləri - zabuxlular doğma yurda qayıdışın sevincini yaşayırlar



Atamı da, Zabuxu da tez-tez, yuxumda görürdüm. Bəzən xatırladığım Zabux üçün oturub hönkürtü ilə ağladığım anlar da olub. İndi də bunun gerçək olduğunu inana bilmirəm. Amma bu bir həqiqətdir ki, indi bizim öz cənnətimiz var. Bunu bizə Müzəffər Ali Baş Komandanımız armağan edib. İndi bizi xoşbəxt görən atamın ruhu azadlığı uğrunda qanımlı tökdüyü torpaqlarımızı azad görüb sevinir.

dentinin Laçın rayonu nümayəndəliyində qeydiyyatda düşdük və gəlişiminin məqsədi barədə məlumat verdikdən sonra Zabux kəndinə getmək niyyətində olduğumuzu bildirdik. Bəri başdan qeyd edək ki, cəmi 9 ayda Laçın şəhərində və Zabux kəndində aparılan quruculuq işlərini, kənddə yaradılan abadlıq görməyən onları təsəvvür edə bilməz. Gördən də bu uca qar dağ kəndində möcüzə baş verdiyini zənn edər.

Gözəlliklər diyarı, həsrətini bitdiyi, xoşbəxtliyin ünvanı, yurda qayıdışın möhtəşəmlik simvolu Zabuxdayıq...

Uca dağların yaşıl yamaclarında məskən salan Zabuxu möcüzələr adasına da bənzətmək olar, xoşbəxtlik diyarına da... Hotta insan eli ilə yaranan cənnətdə də...

Biz Zabuxa çatanda artıq günəş dağların arxasına çəkilib öz yerini bədirləmiş aya təslim edirdi. Axaşlar bir ayrı mənzərəsi olur Zabuxun. Sıra ilə düzülən evlərin işıqları dağların yaxasına səpələnmiş ulduza bənzəyir... Küçələrdə gülüş səsi eşidilir, evlərdən musiqi səsi gəlir...

Ruhun cismə qovuşduğu, nəyin möcüzə, nəyin gerçək olduğu bilinməyən bir məkanda, Zabuxdayıq...

31 il 3 ay 10 gündən sonra Zabuxda...

Evlərdən birinə yaxınlaşb səslənirik:

- Ay ev yiyəsi, ay ev yiyəsi...

Küçə qapısında dayanıb çağırırdığımız ev sahibi bizi çox gözəl tutur.

- Allahverdi Əşraf oğlu Əliyev. Allahverdi kişi söhbətə körpü salır: - O qədr sevincli, fərəhli günümüzdə qapımı açmışınız ki... Bu axşam mənim öz qonağımsınız. Sənəm doludur. Amma keçmiş xatırlayıb heç o günlərə bir də qayıtmaq istəmirəm. Çox dəhşətli idi. Güllə yağışının altından bizi sağ çıxaran Allah bizə bu möcüzəni də göstərdi, daha arzulayası heç nəyim qalmayıb. Buradan çıxanda hara gedəcəyimizi, hansı cadırın altına girəcəyimizi, kimin qapısını döyəcəyimizi bilmirdik. Birə onu arzulayırdıq ki, kimsə qapısını üzümüzdə açsın, başımızın üstündə bir örtüyü olan yer göstərsin. Həyata olan inanımız, yaşamağa olan gümanımız tam itmişdi... Ağlımıza gəlməyən başımıza gəlmişdi. Kimimiz, kimsəmiz yox idi, sahibsiz idik...

"Vur deyəniniz də var, vuranınız da..."

Allahverdi kişi deyir ki, bir arzum vardı - bu torpaqları bir də görə bilək. Şükürlər olsun, ordumuzun gücü, Prezidentimizin hünəri ilə sahibi olduğumuz yurdumuza qayıtdıq. İndi bilirik ki, arxamızda duran qüdrətli dövlətimiz, qayğımızı



Biz günümüzü görüb, dövrümüzü sürmüşük. Gözəllə oturub söhbət edəndə bilirsiniz, nəyi müzakirə edirdik? Harada dəfn olunacağımızı... Amma gör Allah biza nəyi qismət etdi, ölməmişdən əvvəl cənnətdə yaşamağı...

bilmədik. Hər rahatlığı olan evimizin olmasını xeyal belə etmirdik. Dövlətimizin qayğısı, Prezidentimizin bizə olan diqqəti nəticəsində bu möcüzəyə sahib olmuşuq. Həm də qürurluyuq. Ordumuzun gücünə inanırıq. Evimizdə yatanda düşüncəm ki, bizdən öndə bizi qoruyan qüdrətli Azərbaycan Ordusunun əsgərləri durub, təhlükəsizliyimizi qoruyur.

Allahverdi kişi qarşı tərəfdə dağın başında yanan işığı göstərib dedi ki, görünən dağın başında yanan işıq sərhədlərimizin durduğu postdur. "Diğ kəndi ilə bizi sərhəd zolağı ayırır. Bir zamanlar başımızda ol ələyən, nəfəsimizi çəkməyə belə imkan verməyən ermənilər indi qorxusundan nəfəslərini çəkə bilmirlər. Bunun qüruru bizə bəs edir. Bu ordunu quran, bizi bu torpaqlara qaytaran, bizə bu qüruru yaşadan dövlətimizin başçısına "Yaşa, var ol, Prezidentim!" deyirik".

Qərribə nənənin qərribə taleyi...

Qonşuluqda yaşayan 82 yaşlı Zabux sakini Qərribə nənənin oğlu Vüqar Həsənovla da görüşüb söhbət etmək imkanımız oldu. Xatırladaq ki, Qərribə nənə avqustun 26-da dövlətimizin başçısı ilə Zabuxda görüşü zamanı atalarını itirmiş nəvələrinə onunla qonşuluqda ev verilməsini xahiş etmişdi.

Vüqar dedi ki, əvvəlcə bir məsələyə qəzetiniz vasitəsilə aydınlıq gətirmək istəyirdim: "1992-ci ilin o dəhşətli günlərində qardaşım, anam və mən Zabuxu ən sonda tərk edənlərdən idik. Özümüzü Abşeron rayonunda

fatımı yaradacağam. Nə qədər ömrüm var Zabuxda yaşayıb, Zabuxda işləyəcəm".

Zabuxun başqa bir sakini - Məmmədov Ziyadxan Ədalət oğlunun da qonağı oluruq. Öyrənirik ki, Ziyadxan Zabuxu tərk edəndə 3 yaş olub. Deyir ki, atası Laçın rayonu Polis şöbəsinin əməkdaşı olub. Birinci Qarabağ savaşında, oktyabrın 11-də Qoçazda şəhid olub: "Nə atamı, nə də kəndimizi xatırlaya bilmirdim. Amma atamı da, Zabuxu da tez-tez yuxumda görürdüm. Bəzən xatırladığım Zabux üçün oturub hönkürtü ilə ağladığım anlar da olub. İndi də bunun gerçək olduğunu inana bilmirəm. Amma bu bir həqiqətdir ki, indi bizim öz cənnətimiz var. Bunu bizə Müzəffər Ali Baş Komandanımız armağan edib. İndi bizi xoşbəxt görən atamın ruhu azadlığı uğrunda qanımlı tökdüyü torpaqlarımızı azad görüb sevinir. İki övladım var. Atamın adını verdiyim oğlum Ədalət 5, Sira isə 3 yaşındadır. Ədalət atamın adını daşıyan Zabux kənd məktəbində oxuyacaq. Bizim kimi ona "qaçqın", "köçkün" deyən olmayacaq. Görmədiyimi, xatırladığımı kəndi üçün ağlamayacağam. Hər şey mənə möcüzə kimi görünür. İndi kəndimizi birgünlük tərk edəndə də naxıram, özümü qərrib hiss edirəm. İndi mənim yaşamağa öz evim var. Mən ev sahibi olmuşam".

Söhbətə Ziyadxanın ömür-gün yoldaşı Təranə Musayeva qoşulur:

- Ağcabədiyə doğulmuşam. Məktəbdə müəllimlərimiz dərdsə deyəndə ki, bir gün torpaqlarımızı qayıdacaq, düzü inanmağım gəlmirdi. Açıq deyirəm ki, böyükdəkə bu sözü eşidəndə əsəbləşirdim. İnana bilmirdim ki, biz bu günü görəcəyik. Şükürlər olsun ki, dövlətimizin başçısı bizə bu xoşbəxtliyi yaşadı. İndi Laçında dağ - öz doğma yurdumuzda, evimizdəyik. Dil ədəbiyyat müəllimiyəm. Hələlik Laçın şəhər 2 nömrəli orta məktəbdə işləyirəm. Dekabrın 1-də yeni tikilən Zabux kənd orta məktəbi istifadəyə verəcək, mən də fəaliyyətimin öz doğma kəndimdə davam etdirəcəyəm. Xoşbəxtəm ki, Zabuxda ədəbi qəhrəmanlarımızdan çox əbədlaşan qəhrəmanlarımız haqqında danışmaq sözüm var. Biz qəhrəman xalqın, qalib xalqın müəllimliyik. Bizə yenedən həyat verən, bizə bu xoşbəxtliyi yaşadan rəhbərimiz var.

Axaşından xeyli keçməsinə baxmayaraq, bir qrup zabuxlu Zabuxun ağsaqqal, 81 yaşlı sakini Elbrus Əsədovun söhbətində samovar qoyub çay dəstgahı qurmuşdu. Elbrus kişi bizi də çay süfrəsinə dəvət etdi. Ömür-gün yoldaşı Gözəl xanımı göstərirdi:

- Biz günümüzü görüb, dövrümüzü sürmüşük. Gözəllə oturub söhbət edəndə bilirsiniz nəyi müzakirə edirdik? Harada dəfn olunacağımızı... Fikirlişirdik ki, bizdən sonra yalnız haradasa, yad bir yerdə məzarımız qalacaq. Amma gör Allah biza nəyi qismət etdi, ölməmişdən əvvəl cənnətdə yaşamağı... Xırdalanda "Azərnerji"nin qarajında yaşayırdıq. Prezidentimiz bizi oradan çıxarıb saraya götürüb, əsl xan sarayına. Vallah, biz bunu xuyalımızdan belə keçirə bilməzdik. Oğlumda da ev verilib. Daha heç bir dərdim, qayğım yoxdur. Bir ağsaqqal kimi haqqım var, təkə öz ədimdən yox, bütün zabuxlular adından Prezidentimizə buna görə "Çox sağ olun, var olun" deyim...

(Ardı var)

Elşən QƏNİYEV,
"Azərbaycan"

Baki-Zabux-Baki

